

K RAZMERJU MED SOCIOLOGIJO IN SOCIALNIM DELOM

Mag. Tanja Renner

V razvoju socialnega dela kot stroke sociologija ni imela vselej enakega mesta in pomena. Dialog in sodelovanje med sociologijo in socialnim delom se je v svetu intenziviral zlasti ob koncu šestdesetih let. Dotlej je bila sociologija v študijskih programih socialnega dela prisotna bolj obrobno, socialno delo je imelo privilegirano razmerje najprej s pravnimi in nato s psihološkimi in psihiatričnimi vedami. S silno politizacijo in radikalizacijo socialnega dela v šestdesetih in sedemdesetih letih pa je prišlo do zasuka in po mojem kar posrečenega srečanja med socialnim delom in levo, kritično sociologijo. Gre za razmere, ki jih poznamo: socialno delo ali bolj socialni delavci so se zoperstavili svoji vlogi tampona in funkciji "vazelina sistema", kakor so se izražali, stopili so na stran klienta in se z radikalno sociologijo srečali v skupnem hotenju po spremembi družbenega sistema in institucij, ki so utesnjevali oboje, tako sociologijo kot socialno delo.

Vzporedno s tem zbližanjem obeh strok so se spreminjali tudi programi sociologije v višješolskem in nato visokošolskem oziroma fakultetnem študiju socialnega dela v smeri vse večje prisotnosti socioloških znanj. Kolikor poznam programe sociologije v študiju socialnega dela v zahodni Evropi, bi jih bilo mogoče - grobo rečeno - deliti na tri sklope: na uvodni sociološki študij poglavitnih družbenih vprašanj sodobnosti in posamezne globalne družbe; na drugi sklop, ki obravnava metodologijo in sistematiko družboslovnega raziskovanja; in na tretji, bolj aplikativni sklop, kjer prihajajo do izraza predvsem posebne sociologije, afinitetno usmerjene k socialnemu delu, zlasti urbana sociologija, sociologija družine, mladine, sociologija zdravja, sociologija organizacije in sociologija planiranja.

Sociologija naj bi tako v korpus socialnega dela vnašala sociologiji imanentne značilnosti, kakor je teoretsko spoznavna in interpretativna vednost o strukturi in dinamikah globalne družbe, nato njena informativna funkcija, kar pomeni, da mora biti sociologija sposobna operativnega prevajanja informacij o družbi, ki jih producira njen teoretsko metodološki aparat, in slednjič, na osnovi razvojnih trendov, ki jih ugotavlja, mora artikulirati elemente za predikcijo in predvsem za planiranje družbenega razvoja.

Res je, da je vednost vzajemna, kar pomeni, da se ima

bržkone tudi sociologija kaj naučiti od socialnega dela, toda ker vendarle govorim kot sociologinja, bi rekla, da je po mojem prispevek sociologije socialnemu delu lahko dvojen. Sociologija lahko daje socialnemu delu spoznanja za rigorozno interpretacijo problemov socialne realnosti, ki zadevajo tudi socialno delo, in s socialnim delom sodeluje v definiranju (oziroma premišljanju) njegove družbene vmeščenosti; gre za torej neke vrste sociologijo socialnega dela.

Se nekaj besed k razmerju med sociologijo in socialnim delom. To razmerje je bilo včasih pri nas, vsaj po mojem, nekoliko zamegljeno ali vsaj ne zelo dobro definirano. Začela bom kar *per negationem*. Menim, da ne držijo oziroma da so poenostavljena nekatera razločevanja, kakor na primer to, da je sociologija teoretska veda in socialno delo atoretsko in bolj operativno-aplikativno, da sociologija temelji na raziskovanju, socialnemu delu pa da ta predpostavka ni tako nujna, da je sociologija socialnega dela nekaj takega kot teorija socialnega dela in podobno.

Ze res, da mora biti sociologija teoretska veda, vendar je ni dobre sociologije brez sposobnosti prevajanja svoje vednosti v konkretno družbeno realnost; tako tudi socialno delo ne more biti zgolj operativno aplikativno početje brez lastne teoretske refleksije, sicer bi ne bilo veda, disciplina, temveč strokovno tehnično podjetje. Mnenja sem, da ne sociologija ne kaka druga akademska konsolidirana disciplina ne more zgraditi (vnesti) teoretskega aparata za socialno delo ali namesto njega in mu s tem pomagati do akademske legitimnosti in identitete. Raven sodelovanja med sociologijo in socialnim delom vidim drugje. Strokovna področja obeh ved so sicer sorodna, "objekti" proučevanja se kdaj tudi prekrivajo, pa vendar se obe stroki gibljeta na avtonomnih ravneh. Zdi se mi, da šele jasna identiteta in avtonomija ene in druge vede nudi možnost dobrega teoretskega, raziskovalnega in pedagoškega sodelovanja.

